ΠΛΑΪ ΣΤΗΝ καλύβα του παππού μας, ψηλά στη βουνοκορφή, απέναντι από μια πλαγιά γεμάτη αγριοκαστανιές, η Κλερ κάθεται στο άλογό της τυλιγμένη με μια χοντρή κουβέρτα. Πέρασε εκεί τη νύχτα και άναψε φωτιά στην εστία της καλυβούλας που κάποτε έχτισε ο παππούς μας κι έπειτα έζησε εκεί σαν ερημίτης, σαν παράξενο πλάσμα, όταν πρωτοήρθε σε τούτη τη χώρα. Ήταν ένας αυτάρκης εργένης που τελικά πήρε στην κατοχή του όλη τη γη που απλωνόταν εμπρός του. Παντρεύτηκε μηχανικά στα σαράντα του, απέκτησε ένα γιο και του άφησε τούτο το αγρόκτημα της οδού Πεταλούμα.

Η Κλερ διασχίζει αργά την κορυφή ανάμεσα στις δυο κοιλάδες που τις πνίγει η πρωινή πάχνη. Στα αριστερά της έχει την ακτή. Στα δεξιά, το δρόμο προς το Σακραμέντο και άλλες παραποτάμιες πόλεις, όπως το Ρίο Βίστα, που ο πληθυσμός τους είναι ό,τι απέμεινε από τον καιρό της χρυσοθηρίας.

Οδηγεί το άλογό της μέσα στην κατάλευκη ομίχλη και την πυκνή βλάστηση. Εδώ και είκοσι λεπτά της μύρισε καπνός και πράγματι, εκεί στις παρυφές του Γκλεν Έλεν, βλέπει το μπαρ της περιοχής τυλιγμένο στις φλόγες – οι ντόπιοι εμπρηστές χτύπησαν νωρίς, σε ώρα που θα ήταν σίγουρα άδειο. Το κοιτάζει από μακριά δίχως να ξεπεζέψει. Το άλογό της, ο Εθνοφρουρός, σπανίως επιτρέπει να τον καβαλικέψουν δεύτερη φορά στην ίδια μέρα. Μονάχα μια φορά ξεγελιέται. Μεταξύ ζώου και αναβάτη δεν υπάρχει απόλυτη εμπιστοσύνη, παρότι το άλογο είναι ο πιο στενός σύμμαχος της αδελφής μου της Κλερ. Χρησιμοποιεί αθέμιτα τεχνάσματα για να το κουμαντάρει. Κουβαλάει μαζί της πλαστικές σακούλες με νερό, γέρνει εμπρός και τις αδειάζει στο σβέρκο του, έτσι που το ζώο νομίζει ότι αιμορραγεί και καλμάρει για λίγο. Ό-

ταν η Κλερ είναι καβάλα στο άλογο χαλαρώνει και νιώθει να ελέγχει το σύμπαν ολόκληρο, σαν κένταυρος. Μια μέρα θα γνωρίσει έναν κένταυρο και θα τον παντρευτεί.

Η φωτιά πήρε μια ώρα για να κοπάσει. Το μπαρ του Γκλεν Έλεν ήταν πάντοτε τόπος καβγάδων, ακόμα και τώρα λοιπόν η Κλερ βλέπει να ξεσπούν συμπλοκές στους τριγύρω δρόμους, κάτι σαν φόρος τιμής ίσως. Κάνει το άλογό της να πλευρίσει τον λείο κορμό μιας σεκόγιας, τρώει μερικούς καρπούς από έναν πλαϊνό θάμνο και κατηφορίζει καλπάζοντας προς την πόλη, παρακάμπτοντας τη φωτιά. Καθώς πλησιάζει, ακούει τα τελευταία δοκάρια να καταρρέουν αντηχώντας σαν βροντές και τραβάει το άλογό της μακριά.

Γυρίζοντας σπίτι περνά από κάτι αμπελώνες με ανεμιστήρες που μοιάζουν προϊστορικοί και που φυσάνε ζεστό αέρα στα αμπέλια για να μην παγώσουν.

Τα περισσότερα πρωινά πηγαίναμε στη σκοτεινή κουζίνα και κόβαμε σιωπηλοί μεγάλα κομμάτια τυρί για να φάμε. Ο πατέρας μου έπινε ένα ποτήρι κόκκινο κρασί. Μετά περπατούσαμε μέχρι τον αχυρώνα. Ο Κουπ βρισκόταν ήδη εκεί, ξεδιαλέγοντας τα άχυρα με την τσουγκράνα και εμείς αρχίζαμε να αρμέγουμε τις αγελάδες, με τα κεφάλια μας να ακουμπούν στα πλευρά τους. Ο πατέρας, οι δυο εντεκάχρονες κόρες του και ο Κουπ, ο βοηθός, λίγα χρόνια μεγαλύτερός μας. Κανείς μας δεν μιλούσε, μονάχα αφουγκραζόμασταν τους ήχους των κάδων ή της πόρτας που ανοιγόκλεινε.

Τον καιρό εκείνο ο Κουπ μιλούσε ελάχιστα, με χαμηλόφωνους μονολόγους, λες και η γλώσσα ήταν για εκείνον κάτι ασαφές. Ουσιαστικά, επεξηγούσε ό,τι έβλεπε – το φως του αχυρώνα, το κατάλληλο σημείο για να σκαρφαλώσει έναν φράχτη, το κοτόπουλο που έπρεπε να κυνηγήσει, να πιάσει και να χώσει κάτω από τη μασχάλη του. Η Κλερ κι εγώ ακούγαμε ό,τι μπορούσαμε. Ο Κουπ, τότε, ήταν ανοιχτό βιβλίο. Συνειδητοποιούσαμε ότι η λιγομίλητη τακτική του δεν οφειλόταν σε μια επιθυμία για απομόνωση αλλά σε έναν δισταγμό προς τις λέξεις. Στον υλικό κόσμο ήταν ειδήμων και προστάτης μας. Όμως στον κόσμο του λόγου ήταν ο μαθητής μας.

Εμείς τότε, ως αδελφές, περνούσαμε τις ώρες μας κυρίως οι δυο μας. Ο πατέρας μας μάς μεγάλωσε ολομόναχος και ήταν πολύ απασχολημένος για να ασχολείται με λεπτομέρειες. Ένιωθε ικανοποιημένος όταν κάναμε τις δουλειές μας και έτοιμος να αρπαχτεί όταν δεν ήξερε πού ακριβώς βρισκόμαστε. Μετά το θάνατο της μητέρας μας, ο Κουπ ήταν εκείνος που άκουγε τα παράπονα και τις ανησυχίες μας και μας άφηνε ελεύθερες όποτε θεωρούσε ότι το είχαμε ανάγκη. Ο πατέρας αδιαφορούσε για τον Κουπ. Τον εκπαίδευε για αγρότη και για τίποτε άλλο. Ωστόσο ο Κουπ διάβαζε βιβλία για τους χρυσοθήρες και τα χρυσωρυχεία της βορειοανατολικής Καλιφόρνιας, για εκείνους που ρίσκαραν τα πάντα πλάι στην κοίτη ενός ποταμού και τελικά ανακάλυψαν θησαυρό. Αυτός, βέβαια, ζούσε στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα, άρα είχε καθυστερήσει εκατό ολόκληρα χρόνια, εντούτοις ήξερε ότι υπήρχαν ακόμη αποθέματα χρυσού στα ποτάμια, στο πυκνό χορτάρι ή στις πευκόφυτες οροσειρές.

Είχα βρει θυμάμαι ένα βιβλίο, ένα βιβλιαράκι με λευκό εξώφυλλο, ψηλά σε ένα ράφι στην αγροικία. *Συνεντεύξεις με Καλιφορνέζες: Οι γυναίκες τού τότε στο τώρα.* Εφόσον οι περισσότερες από τις γυναίκες αυτές δεν γνώριζαν να γράφουν, είχαν καταφθάσει από το Μπέρκλεϊ αρχειοφύλακες με μαγνητόφωνα για να απαθανατίσουν τις ζωές τους και την ατμόσφαιρα του παρελθόντος. Η μονογραφία αυτή περιλάμβανε αναφορές από τις αρχές του 1800 μέχρι σήμερα, από την «Υπαγόρευση της Δόνιας Ευλαλίας» μέχρι την «Υπαγόρευση της Λίντια Μεντέζ». Η Λίντια Μεντέζ ήταν η μητέρα μας. Σ' εκείνο το βιβλίο λοιπόν ανακαλύψαμε τη γυναίκα που πέθανε την εβδομάδα που γεννηθήκαμε εγώ και η Κλερ. Από τους τρεις μας μονάχα ο Κουπ, που δούλευε από παιδί στο αγρόκτημα, τη γνώριζε ως ένα πλάσμα ζωντανό. Για την Κλερ και για μένα εκείνη ήταν μια φήμη, ένα φάντασμα που σπανίως το συζητούσε ο πατέρας μας, κάποια που της πήραν μια συνέντευξη μερικών παραγράφων για τούτο το βιβλίο και την απεικόνισαν σε μια ξεθωριασμένη ασπρόμαυρη φωτογραφία.

Όλα τα πρόσωπα του βιβλίου απέπνεαν μια ταπεινότητα, μια αίσθηση ότι η ιστορία εξελισσόταν τριγύρω και όχι μέσα τους. «Μεγαλώσαμε στην Κεντρική Πεδιάδα, βορειοανατολικά του Λος Άντζελες, όπου ο πατέρας μου εργαζόταν στα ορυχεία ασφάλ-

του. Παντρεύτηκα στα δεκαοχτώ και τη νύχτα του γάμου μου χορεύαμε ασταμάτητα το "La Voquilla" και το "El Grullo" – ο σύζυγός μου έλεγε ότι οι βιολιστές και οι κιθαρίστες ήταν οι καλύτεροι της περιοχής. Ο μπουφές είχε τοποθετηθεί κοντά στον μεγάλο βράχο του λιβαδιού. Ο πατέρας του συζύγου μου, από όσο ξέρω, έφτασε στο Σαν Φρανσίσκο τριάντα χρόνια πριν και την ίδια μέρα πήρε το ατμόπλοιο για Πεταλούμα και έχτισε τούτο το σπίτι. Όταν έφτασα εγώ εδώ υπήρχαν ήδη χίλιες κότες που γεννούσαν αυγά. Όμως ο σύζυγός μου δεν ήθελε να ασχολούνται ξένοι με τη φάρμα κι έτσι κρατήσαμε μόνο τις αγελάδες που μας έδιναν γάλα και καλλιεργήσαμε καλαμπόκι – οι αλεπούδες έπνιγαν τις κότες και η προστασία τους ήταν μεγάλος μπελάς. Στους λόφους ζούσαν κι άλλα ζώα – αγριόγατοι και κογιότ, κροταλίες στις σεκόγιες, μια φορά μάλιστα είδα και ένα κούγκαρ. Η μεγάλη πληγή ωστόσο ήταν τα γαϊδουράγκαθα. Δίναμε μάχη για να τα κλαδέψουμε. Οι γείτονες δεν τα κλάδευαν σωστά και οι σπόροι τους έπεφταν στη δική μας έκταση.

»Λίγο παρακάτω στην οδό Πεταλούμα ζούσε ένας άνδρας που είχε εκατό κατσίκια, ένας καλοσυνάτος άνθρωπος. Καμιά φορά ερχόταν με τα κατσίκια του στα χωράφια μας – κάτι περίεργα μικρόσωμα κατσίκια που έτρωγαν γαϊδουράγκαθα και χωνεύοντάς τα κατέστρεφαν τους σπόρους τους. Φαίνεται πως τα μασούσαν με τον κατάλληλο τρόπο. Ενώ με τις αγελάδες δεν συνέβαινε το ίδιο. Οι αγελάδες έτρωγαν τα γαϊδουράγκαθα, αλλά οι σπόροι τους έμεναν ανέπαφοι. Όποιος απεχθανόταν τα γαϊδουράγκαθα, λάτρευε αυτόν τον άνθρωπο... Στη διπλανή μας φάρμα συνέβη κάτι φρικτό. Η οικογένεια Κούπερ δολοφονήθηκε από έναν εργάτη που τους ξυλοκόπησε μέχρι θανάτου με μια ξύλινη σανίδα. Αρχικά κανείς δεν ήξερε τον ένοχο, όμως ο γιος τους είχε κρυφτεί στον κενό χώρο κάτω από τις σανίδες του δαπέδου όπου και έμεινε για μερικές ημέρες. Ήταν τεσσάρων ετών και όταν τελικά βγήκε από την κρυψώνα του αποκάλυψε όλη την αλήθεια. Πήραμε το παιδί κοντά μας, να μείνει και να δουλέψει στη φάρμα μας».

Ετούτη είναι η μοναδική μας εικόνα για τη μητέρα μας. Οτιδήποτε άλλο πίστευε ή σκεφτόταν παραμένει για μας ολότελα μακρινό. Τα σχόλιά της σχετίζονταν κυρίως με τυχαία γεγονότα κι έτσι γνωρίζαμε μόνο τη συμπάθειά της για το βοσκό, τη σύ-

ντομη χαρά που της πρόσφερε ο χορός, τις λεπτομέρειες του εγκλήματος της γειτονικής φάρμας που οδήγησε τον Κουπ στην οικογένειά μας. Καμία αναφορά στις προτιμήσεις, την ευφυΐα ή την ευσπλαχνία της. Σε πράγματα που μάλλον αποτέλεσαν γνώμονα για τον πατέρα μας. Μονάχα δυο σελίδες για μια «Καλιφορνέζα» που τελικά πέθανε στη γέννα στα είκοσι τρία της χρόνια.

Εκείνο ωστόσο που δεν γράφει το λευκό βιβλιαράκι είναι η παράξενη πράξη του πατέρα μας μέσα στο χάος που ακολούθησε το θάνατό της, είναι η απόφασή του να υιοθετήσει ανεπίσημα ένα παιδί από το ίδιο νοσοκομείο όπου γέννησε η γυναίκα του –την κόρη μιας άλλης μητέρας, που επίσης πέθανε–, να φέρει σπίτι και τα δύο παιδιά και να μεγαλώσει το άλλο, το κοριτσάκι που ονομάστηκε Κλερ, σαν δικό του. Τα κορίτσια λοιπόν ήταν δύο, η Άννα και η Κλερ, γεννημένα την ίδια εβδομάδα. Ο κόσμος υπέθεσε πως ήταν και οι δύο κόρες του. Ο χαμός της Λίντια Μεντέζ λοιπόν οδήγησε τον πατέρα μας σε αυτήν την ενέργεια. Η νεκρή μητέρα του άλλου παιδιού είτε δεν είχε συγγενείς είτε ζούσε αποκομμένη από όλους· ίσως γι' αυτό κι εκείνος κατάφερε να κάνει ό,τι έκανε. Επρόκειτο εξάλλου για ένα υπαίθριο νοσοκομείο στα περίχωρα της Σάντα Ρόζα και, για να το πούμε ωμά, του χρωστούσαν μια σύζυγο, του χρωστούσαν κάτι.

Πού και πού ο πατέρας μας αγκάλιαζε όπως κάνει κάθε πατέρας. Αυτό συνέβαινε μόνο όταν κατάφερνες να τον τσακώσεις σ' εκείνη την ουδέτερη ζώνη ανάμεσα στην κόπωση και στον ύπνο όπου έμοιαζε κάπως χαμένος. Φώλιαζα τότε κοντά του στον παλιό καναπέ και τρύπωνα σαν μικρούτσικο σκυλάκι στην αγκαλιά του, μιμούμενη τη δική του κούραση – από τον πολύ ήλιο ή τη σκληρή δουλειά.

Καμιά φορά ερχόταν και η Κλερ, όταν δεν ήθελε να νιώθει παραγκωνισμένη ή όταν ξεσπούσε καταιγίδα. Όμως εγώ λαχταρούσα απλώς να ακουμπώ το πρόσωπό μου στο καρό του πουκάμισο και να παριστάνω την κοιμισμένη. Λες και το να μυρίζεις τη σάρκα ενός ενήλικα ήταν αμάρτημα και καμάρι μαζί, μα και αναφαίρετο δικαίωμα. Μια τέτοια πράξη στο φως της μέρας έμοιαζε αδιανόητη, ο πατέρας σίγουρα θα μας απέτρεπε. Δεν ήταν μο-

ντέρνος γονιός, είχε ανατραφεί ακολουθώντας πολλά αρσενικά στερεότυπα και δεν είχε πια σύζυγο για να επηρεάσει ή να μαλακώσει τις αντιλήψεις του. Έπρεπε να τον πετύχεις λοιπόν σε αυτή την αλλόκοτη φάση, τότε που άφηνε τον έλεγχο στον τάρταν καναπέ, με τις κόρες του αγκαλιά, μια σε κάθε του χέρι. Παρατηρούσα το τρεμόπαιγμα των ματιών του πίσω από τα κλειστά του βλέφαρα, αυτό το τρέμουλο που σηματοδοτούσε την εξάντλησή του λες και ένα ρέμα τον έπαιρνε προς το άγνωστο. Και τότε αποκοιμιόμουν κι εγώ, βουλιάζοντας ακόμα πιο κοντά του. Ένας πατέρας που σου χαρίζει κάτι τέτοιο πρέπει να σε προστατεύει για μια ζωή, έτσι νομίζω.

Έναν και πλέον αιώνα πριν από τον δικό μας καιρό, τον Αύγουστο του 1849, μια ομάδα μερικών ανδρών έστησε έναν καταυλισμό σε μια πεδιάδα πάνω από εκατό μίλια βόρεια της Πεταλούμα. Έφτιαξαν τα καταλύματά τους σε ένα μέρος που το έλεγαν Μπάτζερ Χιλ και άρχισαν να ψάχνουν για χρυσάφι. Όλοι κι όλοι ήταν είκοσι και άλωναν τα ρυάκια, στέκονταν με το νερό έως τα γόνατα μέσα σε παγωμένα ποτάμια και σχεδόν κατατροπώνονταν από τις χειμερινές καταιγίδες που τους πολιορκούσαν. Μετά από έξι μήνες όμως βρέθηκαν χαλαζίες με χρυσαφένια στίγματα στον τόπο αυτόν που τελικά ονομάστηκε Γκρας Βάλεϊ. Φτιάχτηκαν εκατό ξενοδοχεία της κακιάς ώρας και οι χάρτες, που διαρκώς ανατυπώνονταν, πλημμύρισαν από αλλόκοτα ονόματα ορυχείων –Slumgullion, Delirium Tremens, Bogus Thunder, Hell's Delight, Graveyard, Lone Jack, Rich Hell, Ne Plus Ultra, Silver Fork, Rocking Horse, Sultana.* Πολλοί ξέμεναν στα βουνά χωρίς προμήθειες, γίνονταν κυνηγοί από ανάγκη και σκότωναν πέρδικες, βοοειδή και αρκούδες με καραμπίνες και πιστόλια. Από παντού ξεφύτρωναν χασάπικα. Ατμόπλοια ταξίδευαν προς την ενδοχώρα έως το μακρινότερο σημείο πλοήγησης – έως το Φέδερ Ρίβερ.

* Πρόκειται για τοπωνύμια που υπάρχουν μέχρι σήμερα και στα ελληνικά μπορούν να αποδοθούν ως εξής: Αποφάγια, Τρομώδες Παραλήρημα, Κάλπικος Κεραυνός, Χαρά της Κολάσεως, Νεκροταφείο, Μοναχικός Τζακ, Πλούσια Κόλαση, Απαράμιλλο, Ασημένιο Πιρούνι, Κουνιστό Αλογάκι, Σουλτάνα. (Σ.τ.Μ.)

Κατέφθασε πλήθος κόσμου. Χαρτοπαίκτες, επιχειρηματίες, κυνηγοί, πόρνες, χρονικογράφοι, λάτρεις του καφέ, έμποροι οινοπνευματωδών, ποιητές, λαγωνικά, νύφες δι' αλληλογραφίας, γυναίκες ερωτευμένες με αγόρια που κυνηγούσαν την τύχη τους, γέροντες που κατάπιναν χρυσάφι για να το κρύψουν επιστρέφοντας στις ακτές, αεροπλόοι, μυστικιστές, η Λόλα Μοντέζ,* τραγουδίστριες της όπερας – καλές, κακές, πολλές που μετέτρεψαν τη συνουσία σε εισιτήριο για την περιοχή. Δυναμιτιστές τίναζαν στον αέρα απότομες πλαγιές και τη γη κάτω από τα πόδια σου. Περίπου δέκα επτά μίλια σήραγγας απλώνονταν κάτω από το Αϊόβα Χιλ. Η Σονόρα κάηκε. Το Γουίβερβιλ κάηκε. Η Σάστα και η Κολούμπια κάηκαν. Ξαναχτίστηκαν και κάηκαν ξανά και χτίστηκαν ξανά. Το Σακραμέντο πλημμύρισε.

Εκατό χρόνια αργότερα, τον καιρό της εμμονής του Κουπ με το χρυσάφι, εξακολουθούσαν να υπάρχουν πέντε χιλιάδες χρυσωρύχοι στις όχθες των ποταμών Γιούμπα και Ράσιαν. Εξερευνούσαν τις παλιές πόλεις της Σιέρα που πήραν τα ονόματά τους από εραστές και σκύλους και μυθιστορηματικούς ήρωες – ονόματα σαν χρονοκάψουλες δίψας και πόθου για μια καινούργια ζωή. Ne Plus Ultra! Σε κάθε κουκκιδίτσα του χάρτη της πολιτείας κάτι είχε συμβεί. Σε μια όχθη δυο αδέρφια αλληλοσκοτώθηκαν διαφωνώντας για την κατεύθυνση που έπρεπε να πάρουν. Σε ένα ξέφωτο μια γυναίκα πουλήθηκε με αντάλλαγμα ένα κομμάτι γης. Λες και σε κάθε γωνιά κρυβόταν κι από μια νουβέλα του Μπαλζάκ.

Οι χρυσοθήρες σάρωναν τα ρυάκια, σέρνοντας μαζί τους βυθοκόρους που ρουφούσαν ό,τι απέμεινε στον πάτο των ποταμών. Ένας αιώνας γεμάτος πλημμύρες και καταιγίδες απελευθέρωσε το χρυσάφι από τις προϊστορικές κοίτες αφήνοντάς το να ξεχυθεί στα ποτάμια. Μεταλλευτές με στολές δυτών «όργωναν» τα ρυάκια και βουτούσαν στον σκοτεινό βυθό αναζητώντας μια λάμψη.

Καθετί σχετικό με τον χρυσό ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τη ζωή του Κουπ στο αγρόκτημά μας. Θα πρέπει να ένιωθε ακόμα ότι ήρθε από το πουθενά, να ένιωθε τη φρίκη της δολοφονίας των γονιών του για την οποία εμείς ποτέ δεν μιλούσαμε. Είχε α-

* Αναφορά στα χρόνια που πέρασε η γνωστή χορεύτρια και ηθοποιός στην Αμερική όπου και παντρεύτηκε για να χωρίσει λίγο καιρό αργότερα. (Σ.τ.Μ.)

ναλάβει όλα τα καθήκοντα που συνόδευαν τον τρόπο ζωής στη φάρμα κι έτσι μπορούσε να ανηφορίζει την πλαγιά καβάλα στο άλογο και να φτάνει στην καλύβα του παππού με κλειστά μάτια, προσδιορίζοντας τη θέση του και την κατεύθυνσή του από το θρόισμα των φύλλων λες και επρόκειτο για κλειστό, γνώριμο χώρο. Άδειαζε τη γη μας από τις πέτρες, φρόντιζε να είναι πάντα πεντακάθαρες οι ξύλινες σανίδες του τραπεζιού της κουζίνας μας, κλείδωνε την αυλόπορτα, την ξεκλείδωνε και την ξανακλείδωνε και την ξαναξεκλείδωνε. Ο χρυσός ωστόσο ήταν πηγή ευφορίας και ευκαιρίας για τον Κουπ, ήταν μια παράλογη τιμωρία, μια απίστευτη ιστορία για φόνους ή πλαστοπροσωπείες ή έρωτες. Πήγαινε με οτοστόπ στην οδό Κόλφαξ-Αϊόβα Χιλ, δυο ώρες βορειοδυτικά, και παρακολουθούσε τους άντρες με τα εργαλεία τους να δουλεύουν στον βορινό παραπόταμο του ποταμού Ράσιαν. Ήταν δεκαεπτά χρόνων όταν, δίχως να το καλοσκεφτεί, έπιασε δουλειά, για λίγα ψίχουλα και με το ενδεχόμενο να λάβει κάποιο δωράκι, ως χειριστής του σωλήνα αναρρόφησης Ανακόντα. Γύρισε σπίτι στο τέλος της εβδομάδας με τσακισμένη μέση. Λέξη δεν μας είπε, σε εμάς τα δυο κορίτσια, τις αχόρταγες ακροάτριές του, για το πού είχε πάει. Όπου κι αν πήγε, εμείς αντιληφθήκαμε πως κάτι πάνω του άλλαξε, κάτι μαρτυρούσε ότι αντιμετώπισε κινδύνους.

Πηδούσε από την πλωτή πλατφόρμα, με το σωλήνα στα χέρια και βουτούσε στο βυθό του ποταμού. Δευτερόλεπτα αργότερα η γεννήτρια έμπαινε σε λειτουργία και το κορμί του τιναζόταν δεξιά αριστερά καθώς εκείνος προσπαθούσε να εντοπίσει κρυμμένο χρυσάφι. Μερικές φορές, όταν ο σωλήνας σταματούσε να ρουφάει, πεταγόταν έξω από το νερό, ελεύθερος στον αέρα, με τον Κουπ να τον καβαλάει ακόμα και τελικά να πέφτει και να σκάει πάνω στη σκληρή υδάτινη επιφάνεια του ποταμού και να αναδύεται ξανά με το ειδικό σκάφανδρο από γυαλί, δέρμα και σίδερο να γδέρνει το λαιμό του, ενώ ο λιγοστός αέρας μέσα στο σκάφανδρο έφτανε στο στόμα του δειλά, διστακτικά και, εν γνώσει του, δίχως καμιά ασφάλεια.

Ο Κουπ καθόταν στη μικρή σκοτεινή κουζίνα της αγροικίας μαζί μας και επιχειρούσε να πει τι του συνέβη, μα δεν μπορούσε ούτε λέξη να αρθρώσει για να μας εξηγήσει τον παραλογισμό και τον κίνδυνο που επέτρεψε στον εαυτό του να αντιμετωπίσει. Κι

έτσι δεν ξέραμε τι είχε συμβεί. Θυμάμαι ότι καθόμασταν εκεί και τραγουδούσαμε: «Άφαντος ο Κουπ για μια βδομάδα. Άφαντος ο Κουπ για μια βδομάδα. Πού να πήγε; Και με ποια; Ποια τον ξέκανε, ναι ποια;»

Οι κυματιστοί, ομαλοί λόφοι του αγροκτήματός μας ήταν πράσινοι το χειμώνα με τις συνεχόμενες βροχές του και καφετιοί το καλοκαίρι και το φθινόπωρο. Οδηγώντας σπίτι, από τα βόρεια του Νικάσιο, φτάναμε στην κορυφή των λόφων, έπειτα στρίβαμε απότομα δεξιά στον στενό χωματόδρομο του αγροκτήματος που κατηφόριζε για μισό περίπου μίλι πριν καταλήξει στους αχυρώνες, με το αμάξι να τραντάζεται ολόκληρο περνώντας πάνω από τα λαστιχένια σαμαράκια που ήταν καρφωμένα στο δρόμο. Όταν η Κλερ κι εγώ μεγαλώσαμε και γυρίζαμε από τα πάρτι στο Γκλεν Έλεν, νυσταγμένες και με τις φούσκες μας έτοιμες να σκάσουν, τα καταριόμασταν τα σαμαράκια. Συχνά μέσα στο σκοτάδι, στους πρόποδες του λόφου, αναγκαζόμασταν να σταματήσουμε το αμάξι. *Σειρά μου*, έλεγα, βγαίνοντας έξω με το ολοκαίνουργιο βαμβακερό μου φόρεμα και τα στενά μου παπούτσια για να διώξω από το δρόμο τα φιλικά και ζωηρά μουλάρια που τον έφραζαν.

Ως αδερφές εκφράζαμε η μια την άλλη, ανταγωνιζόμασταν η μια την άλλη και το ίνδαλμά μας ήταν ο Κουπ. Προς το τέλος της εφηβείας του ανακαλύψαμε πως η ζωή του είχε κι άλλες πτυχές, πως εξαφανιζόταν στην πόλη, ξημεροβραδιαζόταν σε μπιλιαρδάδικα, σε χορούς, ενώ πάντα επέστρεφε στην ώρα του για να πάει την Κλερ στο Νικάσιο για το μάθημα πιάνου της. Εκείνη παρατηρούσε τα νευρώδη ηλιοκαμένα του χέρια, τον τρόπο που χειριζόταν το λεβιέ, που έπαιρνε τις στροφές σαν να κολυμπούσε γυρίζοντας στον ίσιο δρόμο με μια μόνο κίνηση. Λάτρευε τους αβίαστους, άνετους τρόπους του Κουπ. Ένα χρόνο αργότερα, πηγαίνοντας να την πάρει από το Νικάσιο, γλίστρησε στο κάθισμα του συνοδηγού και της πέταξε τα κλειδιά, έβγαλε ένα βιβλίο από το ντουλαπάκι και άρχισε να διαβάζει, ενώ εκείνη, αναστατωμένη και αβέβαιη για όλα γύρω της, οδήγησε το αμάξι, που έξαφνα φάνταζε στα μάτια της πελώριο –έτοιμη να βάλει τις φωνές–, ανηφορίζοντας ως την κορυφή του φιδωτού δρόμου και έπειτα κα-

τηφορίζοντας το λόφο μέχρι τη φάρμα. Εκείνος δεν σήκωσε το βλέμμα ούτε μια φορά, δεν είπε ούτε μια λέξη, ίσως μόνο να έριξε μια ματιά σε ένα περαστικό μουλάρι που καθρεφτίστηκε στον πλαϊνό καθρέφτη. Έκτοτε, η Κλερ πηγαινοερχόταν μόνη της στο μάθημα πιάνου, νοσταλγώντας τον Κουπ. Τον Κουπ, που γεμάτος αυτοπεποίθηση, φόρτωνε τα αχυρένια δεμάτια στον ώμο και βάδιζε προς τον αχυρώνα ανάβοντας τσιγάρο με το ελεύθερο χέρι του.

Καμιά φορά η Κλερ κι εγώ κατηφορίζαμε το λόφο με τα φώτα του αυτοκινήτου κλειστά, μέσα στο απόλυτο σκοτάδι. Ή βγαίναμε από το παράθυρο της κρεβατοκάμαράς μας στην άκρη της στέγης και ξαπλώναμε ανάσκελα στο πλάτωμα, που ήταν ζεστό ακόμα, και κουβεντιάζαμε και τραγουδούσαμε μέσα στη νύχτα. Μετρούσαμε τα δευτερόλεπτα ανάμεσα στον κάθε μετεωρίτη που διέσχιζε τους ουρανούς. Όταν το σπίτι και οι στάβλοι σείονταν από βροντές, έβλεπα την Κλερ στο κρεβάτι της, στα δευτερόλεπτα της αστραπής, να τινάζεται σαν ανήσυχο λαγωνικό, να ανασαίνει βαριά και να σταυροκοπιέται. Κάποιες μέρες εκείνη χανόταν με το άλογό της κι εγώ χανόμουν στα βιβλία μου. Ωστόσο τότε μοιραζόμασταν ακόμα τα πάντα. Το μπαρ στο Νικάσιο, το Ντρούιντ Χολ, το σινεμά Σεμπαστιάνι στο Σονόμα που η οθόνη του θύμιζε την υδάτινη επιφάνεια της δεξαμενής της Πεταλούμα καθώς άλλαζε με κάθε μεταβολή του φωτός, τις εκατοντάδες τσίχλες που κάθονταν πάντα στα καλώδια των τηλεφώνων και κελαηδούσαν δυνατά λίγο πριν ξεσπάσει καταιγίδα. Το πορφυρό λουλούδι που λεγόταν πεφταστέρι και άνθιζε κάθε Φεβρουάριο. Και τα κλαδιά της ιτιάς που έκοψε ο Κουπ και στερέωσε στον σπασμένο μου καρπό πριν με πάει στο νοσοκομείο. Ήμουν δεκατεσσάρων τότε. Εκείνος δεκαοχτώ. *Όλα είναι βιωματικά,* λέει ο Λούσιαν Φρόιντ. Όλα όσα κάνουμε, ο λόγος που τα κάνουμε, ο τρόπος που ζωγραφίζουμε ένα σκύλο, οι άνθρωποι που μας ελκύουν, ο λόγος που αδυνατούμε να ξεχάσουμε. Όλα είναι κολάζ ως και η γενετική. Μέσα μας κρυμμένη υπάρχει η παρουσία των άλλων, ακόμα και εκείνων που γνωρίσαμε φευγαλέα. Τους κουβαλάμε μια ζωή, όπου κι αν πάμε.

Ποιος ήταν στ' αλήθεια ο Κουπ; Ποτέ δεν μάθαμε πώς ήταν οι γονείς του. Ποτέ δεν ξέραμε με σιγουριά τι ένιωθε για την οικογένειά μας, που τον περιμάζεψε και του χάρισε μια νέα ζωή. Ήταν ο κατατρεγμένος κληρονόμος ενός φόνου. Ως έφηβος ή-

ταν διστακτικός, μιλούσε μόνο όταν ήθελε. Το ξημέρωμα έβγαινε από την αποθήκη σαν γάτος, τεντωνόταν λες και κοιμόταν μέρες ολόκληρες, ενώ στην πραγματικότητα είχε μόλις γυρίσει από κάποιο μπιλιαρδάδικο του Σαν Φρανσίσκο πριν από τρεις ή τέσσερις ώρες, διανύοντας σαράντα μίλια με οτοστόπ μέσα στο σκοτάδι. Από τότε ακόμη αναρωτιόμουν πώς θα επιβίωνε ή πώς θα ζούσε στο μέλλον. Τον παρακολουθούσαμε να μουρμουρίζει, να σκέφτεται φωναχτά, ενώ αποσυναρμολογούσε ένα τρακτέρ ή μετέφερε το ψυγείο ενός παρατημένου αυτοκινήτου σε μια Μπιούικ του '58. Όλα ήταν κολάζ.

Κάπου υπάρχει ένα άλμπουμ με φωτογραφίες της Κλερ και δικές μου, τραβηγμένες από τον πατέρα μας, το οποίο προσφέρει ένα χρονικό πορτρέτο της εξέλιξής μας, από τις πρώτες ανέμελες πόζες μας μέχρι τις αγριωπές και φιλάρεσκες ματιές μας, καθώς άρχιζε να διαγράφεται η αληθινή μας φύση. Ανάμεσα στα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά –πάντοτε τότε μας φωτογράφιζε– πηγαίναμε στο λιβάδι πλάι στα βράχια (όπου ήταν θαμμένη η μητέρα μας) και μας απαθανάτιζε σε μια ασπρόμαυρη φωτογραφία μέσα στο σούρουπο του Δεκεμβρίου. Επέμενε να ντυνόμαστε σεμνά, παρότι καθώς μεγαλώναμε η Κλερ εμφανιζόταν με ξεθωριασμένο τζιν παντελόνι κι εγώ με έξωμη μπλούζα, πυροδοτώντας έτσι μια εικοσάλεπτη λογομαχία. Εκείνος δεν το έβρισκε καθόλου αστείο. Αυτή η ετήσια διαδικασία του ήταν απαραίτητη, σαν προσεκτικά στρωμένο τραπέζι που ρίχνει φως στο παρελθόν.

Εμείς μελετούσαμε τους εαυτούς μας μέσα από τα εξελισσόμενα πορτρέτα μας. Η μια γινόταν πιο όμορφη ή πιο μοναχική, η άλλη πιο συνεσταλμένη ή πιο ανεξάρτητη. Μας αποκάλυπταν και μας πρόδιδαν οι ίδιες μας οι πόζες. Μια χρονιά, για παράδειγμα, η Κλερ χαμήλωνε το πρόσωπο για να κρύψει ένα σημάδι. Παρότι ήμασταν σχεδόν αχώριστες, απομακρυνόμασταν, βαδίζαμε καθεμιά μόνη προς την προσωπική εκδοχή του εαυτού της. Και ύστερα ήρθε η τελευταία φωτογραφία, στα δεκαέξι και οι δυο, με πρόσωπα ανέκφραστα. Μια φωτογραφία που λίγο αργότερα θα την έβγαζα από το άλμπουμ.

Η Κλερ θυμάται ότι μπαίνοντας στον αχυρώνα σφύριζε και πήγε να πιάσει ένα χαλινάρι όταν άκουσε κάποιον κάδο να αναποδογυρίζει μέσα στο σκοτάδι. Οι κάδοι δεν έμεναν ποτέ παρατημένοι στα παχνιά, άρα ή βρισκόταν κάποιος άλλος εκεί ή κάποιο άλογο είχε λυθεί. Προχώρησε εμπρός με το αλλόκοτο βάδισμά της, το μαστίγιο ακόμα στο χέρι. Δεν φώναξε. Έφτασε στην άκρη του διαδρόμου, έριξε μια ματιά τριγύρω και είδε το κορμί μου ασάλευτο στο δάπεδο μέσα στη βαριά σιωπή του αχυρώνα. Τότε, καθώς με πλησίασε, το άλογο πετάχτηκε από το σκοτάδι και έπεσε πάνω της ρίχνοντάς την κάτω.

Οι αναμνήσεις μας από το περιστατικό παραμένουν αποσπασματικές μέχρι σήμερα. Γνωρίζουμε μόνο ότι συνέβη κάτι σοβαρό. Η Κλερ θυμάται ότι μπαίνοντας στον αχυρώνα σφύριζε, όμως όσα ακολούθησαν, όσα προσπαθήσαμε κατόπιν να ανακαλέσουμε, είναι για κείνη αναμνήσεις θολές σαν κάτι που το κοιτάς μόνο από πάρα πολύ κοντά. Για μια στιγμή η Κλερ έστρεψε το βλέμμα σ' εμένα, που με είχε ρίξει κάτω το αγριεμένο άλογο, και τότε εκείνο πετάχτηκε από το σκοτάδι και όρμησε πάνω της αφήνοντάς την αναίσθητη. Ή μισοαναίσθητη, όπως κι εγώ πάνω στο τσιμεντένιο δάπεδο, ανίκανη να κινηθεί, ενώ όλα γύρω μας φάνταζαν ζωηρά και εφιαλτικά και οι οπλές αντηχούσαν στο δάπεδο – τόσο βροντερές σαν να πετούσαν σπίθες και φλόγες. Το ζώο μάλλον αφήνιασε, έπαθε κλειστοφοβία, διότι έτρεχε πάνω κάτω στο διάδρομο, γλιστρώντας στα άχυρα και στο τσιμέντο, κουτουλώντας στους ξύλινους τοίχους, σαρώνοντας τον αχυρώνα, καταλήγοντας στην κλειστή έξοδο, με ματιά και καρδιά μανιασμένη. Άραγε ήμασταν αναίσθητες ή όχι όλη εκείνη την ώρα; Μήπως βρισκόμασταν σε έναν άλλο κόσμο, αγνοώντας αν ζούμε ή αν πεθάναμε;

Όταν η Κλερ άνοιξε τα μάτια, εγώ καθόμουν ασάλευτη περίπου δυο μέτρα μακριά της και την κοιτούσα ζαλισμένη. Δεν είχα δύναμη να σηκωθώ, δεν ήξερα τι ακριβώς συνέβη. Τριγύρω μας υπήρχαν διάσπαρτα μαδέρια. Κανείς δεν μας είχε αναζητήσει. Είχε έρθει η ώρα του δείπνου, το κατάλαβα από το φως που έμπαινε μέσα από τα σκονισμένα παράθυρα.

Εθνοφρουρός, ήταν το όμορφο όνομα που είχε δώσει η Κλερ σε αυτό το άλογο. Συνέχιζα να την κοιτώ. Αργότερα της είπα ότι αιτία ήταν όλο εκείνο το αίμα στο μάγουλό της, παρότι εκείνη